

Скотовъдство.

Скотовъдството, колкото и да е тѣсно свързано съ земедѣлието, е било по-слабо застъпено у славянитѣ, нежели у азийскитѣ народи, особно тюркитѣ, часть отъ които сж пустнали корени и въ Балканския полуостровъ. Та и по сѣщество, скотовъдството разчита по-вече на номадски, чергарски животъ, нежели на оседнѣлъ, какъвто е предимно земеделческия, съблюдаванъ най-вече у славянитѣ. Презъ робството най-видни скотовъдци сж били тѣй нареченитѣ *каракачани* (романизувани трако-илири) и малоазийски тукъ пришелци — клонъ отъ турцитѣ: тюркмени, по-известни съ имената *Юрюци* или *Коняри*. Ако между българитѣ сж се срѣщали такива, то тѣ сж се числѣли къмъ гористи и високи планински краища, съ недостатъчни и неизгодни у тѣхъ поземлени участъци. Такива български краища сж Копривщица, Сливенско и най-вече Котленско. Въ последния край особно скотовъдството е било като въ Испания, Южна Италия и М.-Азия — *катунарско стопанство*, съ престояване на стадата лѣтно врѣме по планинитѣ, а зимно — въ отдалечени равнини и села. Красно-речивъ доводъ за това се намира въ името на самото заселище между Жеравна и Градецъ, наречено *Катунища* (отъ латинската дума *cantona*, която влѣзла у романизуванитѣ трако-илири като *катуна*, название давано обикновено на разпрѣснати край гори или въ високи планини кѣщя¹⁾). Отъ тукъ се види, че скотовъдцитѣ — каракачани сж имали доволно голѣмо влияние върху славяно-българитѣ тукъ. Тия каракачани и до днесъ се срѣщатъ изъ Сливенскитѣ Балкани. За българското скотовъдство преди идването на турцитѣ ние нѣмаме подробни данни, но за множеството стада отъ разенъ добитѣкъ, срѣщани край южнитѣ поли на Ст. планина, особно презъ времето на „латинскитѣ“ похождения срѣщу Калояна, най-вече между Ст.-Загора и Бургашкия заливъ, споменуватъ самитѣ западни хроници. Съ идването на турцитѣ наставатъ и съответни промѣни въ тоя поминѣкъ. Преди всичко, той се е съсрѣдоточилъ въ ржцетѣ на по-крупни скотовъдци, които при това сж били привилигировани. Такъвъ е билъ случая съ „чобанитѣ“ въ Котленско, Сливенско, и Копривщица (думата *чобанъ* е персийска и значи *овчари*). Доставчици, напри-мѣръ, на стада отъ овци на висшитѣ дворцови кржгове въ Цариградъ сж били около началото и срѣдата на миналия вѣкъ, нѣколко Котленски чорбаджии, отъ една и сѣща фамилия (Х. Матей, Х. Петръ и т. н.) Такива е имало и въ Слив-

¹⁾ *Катуна* се срѣща и въ сръбскитѣ поменници, въ смисълъ на кслиба. На сръдновековенъ грѣцки езикъ е *хатоуна*. Производни отъ нея сж *хатоуновотѣион*, *хатоуновеа* жилище). Ср. (*Cangius* (Du Cange), *Gloss-mediae* грѣс. По албански *катунѣ* значи градъ, село.